

ЗАВДАННЯ ТА МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО”

Глибокі знання кримінального права неможливі без обов'язкового поєднання пасивного надбання студентом певних знань на лекції з його активною і наполегливою підготовкою до семінарських та практичних занять і викладенням свого бачення (на основі відповідних законів, практики їх застосування та літературних джерел) щодо вирішення того чи іншого питання, уміння вести аргументовану полеміку, відстоювати свою точку зору на групових заняттях.

При вивченні навчальної дисципліни “Кримінальне право” значна увага приділяється самостійній роботі студентів. Самостійна робота як складова частина процесу навчання передбачає:

1. Текстуальне вивчення статей Кримінального кодексу, які розкривають зміст окремого інституту галузі (Загальна частина) або аналізуються (Особлива частина).

2. Опрацювання наукового тлумачення положень статей, яке міститься в підручниках, коментарях до Кримінального кодексу.

3. Знайомство з додатковою літературою по темі, що вивчається (монографії, наукові статті).

4. Специфічною формою самоконтролю по засвоєнню теми студентами є складання тестів з кількома варіантами відповідей. При проведенні групових занять студент має можливість зачитати свої тести і запропонувати іншим студентам визначити правильну відповідь. Викладач оцінює правильність і якість складених тестів, а також правильність відповідей на них. Це дозволяє максимально і всебічно розглянути різні аспекти теми, що вивчається, і одночасно перевірити рівень знань студентів, а також визначити питання, які представляють для студентів певні труднощі.

Тестове завдання має наступну структуру: а) питання, б) 3-4 варіанта відповідей на нього, серед яких повинні бути вірні і невірні. Вказуючи вірну відповідь (вірні відповіді), студент повинен її обґрунтувати. Обґрунтування полягає в поси-

ланні на статті Кримінального кодексу, постанови Пленумів Верховного Суду України.

5. Особливою формою вивчення кримінального законодавства є розв'язування задач. Основними цілями розв'язання задач є:

- 1) набуття та закріплення навичок самостійної роботи з нормативним матеріалом кримінально-правового характеру переважно в правозастосовній (практичній) площині;
- 2) вироблення вміння давати власну кримінально-правову оцінку конкретних життєвих ситуацій (фактичних обставин);
- 3) досягнення належного рівня обґрунтування власної кримінально-правової оцінки фактичних обставин;
- 4) наближення навчальних форм засвоєння кримінального права до змісту конкретних “кримінально-правових елементів” відповідних процесуальних документів реальних кримінальних справ.

Розв'язання задачі у найбільш загальній формі включає:

- встановлення кримінально-правового змісту наведених в умовах задачі фактичних обставин;
- формулювання власної кримінально-правової оцінки у відповідній формі;
- обґрунтування здійсненої кримінально-правової оцінки;
- конкретну відповідь на поставлені в задачі питання.

Готуючи заняття, викладач заздалегідь формує домашнє завдання. Таке завдання доводиться до навчальної групи не пізніше як за два дні до проведення заняття. В завдання включаються теоретичні питання, а також робота практичної направленості (складання тестів, задач, розв'язання задач за визначеними фабулами).

Студенту рекомендується починати виконувати домашнє завдання з відповідей на поставлені теоретичні питання. Для цього студенту необхідно звернутись до літературних джерел (законів, нормативних матеріалів, монографічних досліджень, наукових статей), вказаних у планах семінарських занять.

**Методичні рекомендації щодо розв'язання задач із
Загальної частини кримінального права в межах окремого
інституту, що стосується злочину**

Особливості цього типу задач передбачають поглиблене дослідження змісту якогось конкретного інституту кримінального права, що стосується злочину. Рішення таких задач включає:

1. Систематизацію тих фактичних обставин, які охоплюються змістом відповідного інституту.
2. Визначення конкретних правових, правозастосовних та теоретичних орієнтирів, які впливають із змісту інституту, що розглядається.
3. Зіставлення систематизованих фактичних обставин з правовими, правозастосовними та теоретичними орієнтирами відповідного інституту.
4. Відповідь на конкретні питання задачі.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАГАЛЬНОЇ ЧАСТИНИ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА
7 ТРИМЕСТР**

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 1.

Поняття, предмет, система кримінального права. Поняття, система, методи науки кримінального права (2 год.)

1. Теоретичні питання.
2. Поняття та предмет кримінального права.
3. Ознаки кримінально-правових норм.
4. Завдання та функції кримінального права.
5. Принципи кримінального права.
6. Система кримінального права.
7. Зв'язок кримінального права з іншими галузями права.
8. Предмет науки кримінального права.
9. Методи науки кримінального права.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 2
Кримінальна відповідальність та її підстави. Закон
про кримінальну відповідальність (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття кримінальної відповідальності.
2. Кримінальна відповідальність – різновид юридичної відповідальності.
3. Кримінально-правові відносини та момент їх виникнення.
4. Форми реалізації кримінально-правових відносин.
5. Підстава кримінальної відповідальності.
6. Поняття закону про кримінальну відповідальність.
7. Структура Кримінального кодексу.
8. Види кримінально-правових норм.
9. Тлумачення кримінального закону та його види.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу за такою фабулою.

Польський підприємець з метою отримання викупу був захоплений на території Польщі громадянами Білорусі і таємно вивезений через територію України в Мінськ. Через деякий час двоє співучасників злочину були затримані в Мінську, а третій – в Києві.

Кримінальний закон якої держави (Польщі, Білорусі чи України) повинен застосовуватись у даному випадку?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 3
Чинність кримінального законодавства в часі та просторі
(2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття чинності Кримінального кодексу.
2. Набання та втрата чинності КК.
3. Поняття часу вчинення злочину.
4. Зворотна дія кримінального закону в часі.
5. Чинність кримінального закону в просторі.
6. Принципи чинності кримінального закону в просторі.
7. Характеристика територіального принципу.
8. Характеристика принципу громадянства.
9. Характеристика універсального принципу кримінальної відповідальності. Правові наслідки засудження особи за межами України.
10. Інститут видачі осіб, що обвинувачуються або засуджені за вчинення злочину.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

На українському митному пункті були затримані два громадянина Росії, які прибули з Польщі і у яких була вилучена велика кількість фальшивих доларів США.

Чи будуть вони нести кримінальну відповідальність за КК України?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 4
Поняття злочину. Поняття складу злочину (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття злочину.
2. Ознаки злочину та їх характеристика.
3. Класифікація злочинів.
4. Поняття і значення складу злочину.
5. Елементи і ознаки складу злочину.

6. Види складу злочинів.
7. Кваліфікація злочинів.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Яремчук забрав 200-грамовий стакан із автомата для газованої води для того, щоб використати його при розпитті алкогольних напоїв.

Чи підлягає Яремчук притягненню до кримінальної відповідальності за крадіжку?

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 5.
Об'єкт злочину (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Поняття об'єкта злочину.
2. Структурні елементи суспільних відносин.
3. Класифікація об'єктів злочинів по “вертикалі”.
4. Характеристика загального, родового та безпосереднього об'єктів.
5. Класифікація об'єктів по “горизонталі”.
6. Основний, додатковий обов'язковий та додатковий факультативний об'єкт.
7. Предмет злочину та його значення для кваліфікації.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Ввечері Назаров зірвав шапку з голови Мухіна, але був затриманий перехожими.

Вкажіть безпосередній об'єкт злочину та співставте його з предметом злочину.

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 1 ПО ТЕМІ 6.
Об'єктивна сторона складу злочину (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Поняття та ознаки об'єктивної сторони складу злочину.
2. Суспільно небезпечне діяння – головна ознака об'єктивної сторони:
  - а) кримінально-правова характеристика дії;
  - б) кримінально-правова характеристика бездіяльності;
  - в) непереборна сила, непереборний фізичний примус та психічний примус.
3. Суспільно небезпечні наслідки та їх класифікація:
  - а) кримінально-правова характеристика суспільно небезпечних наслідків;
  - б) класифікація суспільно небезпечних наслідків;
  - в) значення суспільно небезпечних наслідків.

Практична робота

Розв'язати задачу

Антонов, побачивши підлітків, які залізли до нього в сад, нацькував на них собаку. Внаслідок цього одного із дітей собака покусав, заподіявши тілесні ушкодження середньої ступені тяжкості.

Чи є в діяннях Антонова склад злочину?

Якщо є, то в чому полягає зміст об'єктивної сторони злочину?

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 2 ПО ТЕМІ 6
Об'єктивна сторона складу злочину (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Причинний зв'язок між діянням і суспільно небезпечними наслідками.
2. Філософські концепції причинного зв'язку та їх використання в різних кримінально-правових теоріях.

3. Кримінально-правовий зміст та значення причинного зв'язку.
4. Місце, час, обстановка, спосіб та засоби вчинення злочину як факультативні ознаки об'єктивної сторони складу злочину.
5. Їх значення для кваліфікації злочинних діянь.
6. Значення об'єктивної сторони злочину.

Практична робота

Розв'язати задачу

Швайба заподіяв ножове поранення Якимову, яке не було небезпечним для життя в момент заподіяння. Під час проведення операції Якимову було занесено інфекцію, від якої через два дні Якимов помер. Швайба був засуджений за причинення смерті.

Чи правильне рішення прийняв суд?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 7

Суб'єкт злочину (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття суб'єкта злочину.
2. Вік кримінальної відповідальності та порядок його встановлення.
3. Загальний та спеціальний суб'єкт злочину. Види та ознаки спеціального суб'єкта злочину. Їх кримінально-правове значення.
4. Неосудність та її критерії. Характеристика медичного та юридичного критеріїв. Обмежена осудність та її кримінально-правове значення.
5. Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені в стані сп'яніння.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання

2. Розв'язати задачу.

Яшкін і Смирнов 12 січня 1985 року випили пляшку вина

з нагоди 14-річчя Яшкіна. Після цього 13-річний Смирнов запропонував пограбувати перехожого, щоб купити ще пляшку вина. При вчиненні пограбування вони були затримані порядом міліції.

Чи будуть нести кримінальну відповідальність Яшкін і Смирнов?

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 1 ПО ТЕМІ 8
Суб'єктивна сторона складу злочину (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Поняття суб'єктивної сторони складу злочину.
2. Обов'язкова та факультативні ознаки суб'єктивної сторони складу злочину.
3. Поняття і значення вини. Сутність, зміст, форми вини.
4. Умисел та його види.
5. Формула прямого умислу.
6. Формула непрямого умислу.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання
2. Розв'язати задачу.

Водій Кафтанов під час дводобового рейсу сильно стомився і заснув за кермом автомобіля. В результаті його вантажний автомобіль виїхав на смугу зустрічного руху і зіткнувся з легковим автомобілем. Водій легкового автомобіля отримав тяжкі тілесні ушкодження.

Чи буде Кафтанов притягнений до кримінальної відповідальності?

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 2 ПО ТЕМІ 8
Суб'єктивна сторона складу злочину (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Необережність та її види.
2. Характеристика злочинної самовпевненості.
3. Характеристика злочинної недбалості.
4. Невинно заподіяна шкода (казус).

5. Характеристика мотиву, мети, емоцій як факультативних ознак суб'єктивної сторони складу злочину.
6. Значення факультативних ознак при кваліфікації злочинів.
7. Афект та його кримінально-правове значення.
8. Помилка в кримінальному праві. Види та кримінально-правове значення помилок.

Практична робота

Розв'язати задачу

Горбунова сідала в автобус, яким управляв Суров. Вона встигла піднятися лише на одну сходинку, коли автобус почав рухатись. Горбунова не втрималась і впала, внаслідок чого отримала тяжкі тілесні ушкодження.

Чи повинен Суров нести кримінальну відповідальність?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 9
Стадії вчинення злочину (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття стадій злочину.
2. Види стадій вчинення навмисного злочину.
3. Поняття закінченого злочину.
4. Поняття готування до злочину та його характеристика.
5. Поняття замаху на злочин та його види.
6. Характеристика закінченого та незакінченого замаху.
7. Кримінально-правове значення попередньої злочинної діяльності.
8. Добровільна відмова від закінчення злочину та її характеристика.
9. Кримінально-правове значення стадій злочину.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 1 ПО ТЕМІ 10
Співучасть у злочині (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття співучасті у злочині.
2. Об'єктивні і суб'єктивні ознаки співучасті.
3. Види співучасників.
4. Характеристика ознак виконавця.
5. Характеристика ознак організатора.
6. Характеристика ознак підбурювача.
7. Характеристика ознак пособника.
8. Практичне завдання.
9. Скласти три тестових завдання.

Розв'язати задачу

Ківалов, переходячи залізничну колію, побачив, що в одному із вагонів відкриті двері і чоловік витягає коробки і кладе у свій мішок. Ківалов підійшов і також взяв декілька коробок. В цей час з'явилися працівники міліції і затримали його, а невідомий чоловік втік.

Чи вчинений цей злочин у співучасті?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ 2 ПО ТЕМІ 10
Співучасть у злочині (2 год.)

Теоретичні питання

1. Форми співучасті у злочині.
2. Кримінально-правова характеристика простої співучасті (співвиконавства).
3. Кримінально-правова характеристика складної співучасті (з розподілом ролей, вчинення злочину групою осіб за попередньою домовленістю, організованою групою та злочинною організацією).
4. Співучасть у злочинах із спеціальним суб'єктом.
5. Екссес виконавця.
6. Відповідальність співучасників.
7. Поняття причетності до злочину та її види.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.

2. Розв'язати задачу.

Петров домовився з Ломовим, що останній буде вчиняти крадіжки, а викрадене буде переховувати і продавати Петров. Визначте роль кожного у вчиненні злочинів.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 11 Повторність, сукупність і рецидив злочинів (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття, ознаки та види одиничного злочину.
2. Кримінально-правова характеристика продовжуваного та триваючого злочинів. Поняття, ознаки та види множинності злочинів.
3. Поняття та кримінально-правова характеристика повторності злочинів (ознаки, види). Кваліфікація повторності тотожних та однорідних злочинів.
4. Поняття та кримінально-правова характеристика сукупності.
5. Реальна та ідеальна сукупність.
6. Поняття та значення конкуренції норм.
7. Поняття та види рецидиву злочинів (загальний, спеціальний).
8. Юридичні наслідки рецидиву.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Самсонов, працюючи завідуючим складом готової продукції на ткацькій фабриці, виявив у себе надлишки тканини (біля 50 метрів). Він щоденно виносив по 5 метрів тканини. На п'ятий день він був затриманий охороною підприємства.

Чи можна говорити про те, що Самсонов вчинив злочин неодноразово?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 12
Обставини, що виключають злочинність діяння (2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння.
2. Кримінально-правова характеристика необхідної та уявної оборони.
3. Умови правомірності захисту.
4. Правомірність заподіяння шкоди особі, що вчинила злочин.
5. Кримінально-правова характеристика крайньої необхідності.
6. Кримінально-правова характеристика фізичного або психічного примусу.
7. Кримінально-правова характеристика виконання наказу або розпорядження.
8. Кримінально-правова характеристика діяння, пов'язаного з ризиком.
9. Кримінально-правова характеристика виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Ханін на образливі приставання Ломова вдарив його кулаком в обличчя, спричинивши перелом нижньої щелепи.

Чи буде притягнений Ханін до кримінальної відповідальності?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 13
Звільнення від кримінальної відповідальності (2 год.)

Теоретичні питання

1. Правові підстави та порядок звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Види звільнення від кримінальної відповідальності:
  - а) у зв'язку з дійовим каяттям;
  - б) у зв'язку з примиренням винного з потерпілим;
  - в) у зв'язку з передачею особи на поруки;
  - г) у зв'язку із зміною обстановки;
  - д) у зв'язку із закінченням строків давності.

Практична робота

Скласти три тестових завдання

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 14
Поняття і мета покарання. Система і види покарань
(2 год.)

Теоретичні питання

1. Поняття та ознаки кримінального покарання.
2. Мета покарання.
3. Поняття і значення системи покарань.
4. Види покарань:
  - а) основні;
  - б) додаткові.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Кравцов вчинив злочин у віці 15 років. Суд призначив йому покарання у вигляді арешту строком на два місяці. Адвокат подав касаційну скаргу, в якій просив переглянути вирок, тому що він винесений в день 16-річчя Кравцова.

Чи обгрунтована скарга адвоката?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 15
Призначення покарання (2 год.)

Теоретичні питання

1. Принципи призначення покарання.
2. Загальні засади призначення покарання.
3. Обставини, які пом'якшують і обтяжують покарання.
4. Призначення покарань за незакінчений злочин і за злочин, вчинений у співучасті.
5. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом.
6. Призначення покарань за сукупністю злочинів.
7. Призначення покарань за сукупністю вироків.
8. Правила складання покарань і зарахування строку попереднього ув'язнення.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Гавриша за умисне вбивство при обтяжуючих обставинах засуджено до довічного позбавлення волі. В порядку помилування це покарання було замінено на 25 років позбавлення волі. Відбуваючи покарання, через два роки Гавриш заподіяв тілесні ушкодження іншому засудженому. За цей злочин Гавриша засуджено до 6 років позбавлення волі.

Яким чином можна визначити остаточне покарання Гавришу?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 16
Звільнення від покарання та його відбування (2 год.)

Теоретичні питання

1. Загальні підстави звільнення від покарання.
2. Види звільнення від покарання та його відбування:
  - а) у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності;
  - б) з випробуванням;

- в) з випробуванням вагітних жінок, які мають дітей віком до семи років;
- г) у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку;
- д) умовно-дострокове;

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Учень ПТУ Савушкін в період проходження ним виробничої практики на заводі під впливом свого наставника Євсєєва вчинив крадіжку (ч. 1 ст. 185). Через декілька місяців він був призваний на строкову військову службу. Там Савушкін добровільно написав заяву про вчинену на заводі крадіжку.

Чи може бути Савушкін звільнений від кримінальної відповідальності?

**ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 16
Звільнення від покарання та його відбування (2 год.)**

Теоретичні питання

1. Загальні підстави звільнення від покарання.
2. Види звільнення від покарання та його відбування:
  - а) у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності;
  - б) з випробуванням;
  - в) з випробуванням вагітних жінок, які мають дітей віком до семи років;
  - г) у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку;
  - д) умовно-дострокове;
  - е) заміна невідбутої частини покарання більш м'яким;
  - ж) вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років;
  - з) за хворобою;
  - и) на підставі закону про амністію або акта про помилування.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

Під час відбування покарання у вигляді позбавлення волі Рахімов захворів невиліковною хворобою.

Чи є підстави для звільнення Рахімова від відбування покарання?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 17
Судимість. Примусові заходи медичного характеру та примусове лікування (2 год.)

Теоретичні питання

1. Правові наслідки судимості.
2. Строки погашення судимості.
3. Зняття судимості.
4. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру.
5. Види примусових заходів медичного характеру. Примусове лікування.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

При проведенні судово-психіатричної експертизи було встановлено, що Нестеров є осудним, але страждає психопатією. При призначенні йому покарання за крадіжку у вигляді штрафу суд одночасно постановив застосувати до нього примусові заходи медичного характеру (лікування в психіатричному стаціонарі загального типу).

Які види примусових заходів медичного характеру можуть бути застосовані до осудних осіб, які страждають психічними розладами?

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ПО ТЕМІ 18

Особливості кримінальної відповідальності і покарання неповнолітніх (2 год.)

Теоретичні питання

1. Неповнолітні як суб'єкти кримінально-правових відносин.
2. Умови застосування до неповнолітніх примусових заходів виховного характеру.
3. Види покарань, що можуть бути застосовані до неповнолітніх.
4. Призначення покарань неповнолітнім.
5. Звільнення від кримінальної відповідальності та від покарання із застосуванням заходів виховного характеру та у зв'язку із закінченням строків давності.
6. Застосування умовно-дострокового звільнення від відбування покарання неповнолітніх.
7. Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили злочин до досягнення ними вісімнадцятирічного віку.

Практична робота

1. Скласти три тестових завдання.
2. Розв'язати задачу.

17-річний Шаталов за крадіжку телевізора із дачного будинку був засуджений до штрафу в розмірі 50 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Оскільки Шаталов ніде не працював, його мати передала йому необхідну суму для сплати штрафу.

Чи обґрунтованим було рішення суду?